

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

Caput I. Sancti patria, genus, institutio, dignitas, Christi prædicatio,
apprehensio atque in carcerem conjectio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

PASSIO TERTIA S. DEMETRII M.

Auctore Simeone Metaphraste

E Græco bibliothecæ Christianissimi regis Medicæo exemplari cum
Lipomani et Surii editionibus collato.

INTERPRETE LIPOMANO.

CAPUT I.

Sancti patria, genus, institutio, dignitas, Christi prædicatio, apprehensio
atque in carcerem coniectio.B
Dum Sanctus, Thessalonice illustri loco

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

Græciæque
proconsul
creatus.

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

d

Tenebat quidem Romanorum scepra Maximianus Herculius *a*, magnoque impetu et spiritu ferebatur in Christianos, erroris autem simulacrorum nubes tegebat omnem terram, quæ est sub cælo; etiamsi veluti lucidæ quædam stellam eam sortita, resplendebant, qui passi fuerunt propter Christum. Quorum tunc unus agnoscebatur admirabilis Demetrius: Demetrius, qui propter fidem in Christum insignis, ac celebratus propter miracula, quæ faciebat in Christo. Ilum tulit quidem magna civitas Thessalonica *b*: quod autem ad parentes attinet, erat insignis et genere clarissimus, ipsum referens ab antiquos Macedones *c*.

2 Sed non erat tam clarus splendore suorum majorum, quam ornamento sue virtutis. Tantum enim animæ nobilitate superavit eos, qui erant præclari hoc nomine, quantum corporis specie superabat eos, qui suam jactabant pulchritudinem. Nam erat quidem ei satis acutum ingenium ad capiendas disciplinas, aptum vero ad mores colligendos et benignitate contemperandos; et vultus elegans ad aspectum significabat animi nobilitatem. A pueritia quidem usque ad pubertatem erat superior omnibus æqualibus: neque erat aliquid ex iis, quæ sunt vere bona, in quo non longo intervallo aliis præstaret, manifestumque erat ab initio, quam esset quidem arbor jucundissima, et quam copiosum et bonum fructum latura esset.

3 Cum autem ad virilem pervenisset ætatem, vires ostendebat ingenii, et exercebat robur et fortitudinem, atque in arte militari discenda laborabat *d* bonis ornatus moribus, et que in eo suavissime florebat, verecundia et moderatione: adeo ut omnium de eo sermo celeberrimus ipsum notum reddiderit Imperatori. Cum ergo tam præclaro et magno ingenio præditum Demetrium animadvertisset Imperator, ab initio ad magnam eum evehit gloriam, et cum creat Græciæ Proconsulem *e*: adeo, ut etiam Consularibus eum induerit insignibus. Ille vero (erat enim ad id, quod oportet, intelligendum aptissimus, et ad id quod est præstantius, eligendum, aliorum præstantissimus) eorum quidem parvum ducebant rationem, ad ea tantum, quæ ferunt ad Dei cultum, præclare attendens. Et ideo quæcumque

Εἶχε μὲν τὰ Ῥωμαίων σκήπτρα Μαξιμιανὸς ὁ Ἐρκοῦλλος, πολὺς κατὰ Χριστιανῶν πνεῶν τε καὶ φερόμενος· εἰδωλικῆς δὲ πλάνης τὴν ὑπ' οὐρανὸν ἄπασαν ἐκάλυπτε νέφος, εἰ καὶ λαμπροὶ καθάπερ ἀστέρες ταύτην διαλαχόντες, οἱ διὰ Χριστῶν παθόντες, ἐξέλαμπον. Ὡς εἰς τότε καὶ ὁ Σαυμαστὸς Δημήτριος ἐγνωρίζετο· Δημήτριος, ὁ καὶ τὴν εἰς Χριστῶν πίστιν περιέλεπτος, καὶ τοῖς ἐν Χριστῷ θαύμασι περιέδοτος. Ὅς ἤνεγκε μὲν ἡ μεγάλη πόλις Θεσσαλονικεῖ, τὸ γὰρ μὴν εἰς πατέρας ἦεν, ἐπίσημος ἦν, καὶ τὴν εἰς τοὺς ἀνοτοῦ γένους ἀναγορὰν τῶν Μακεδόνων ἐπιφανέστατος.

2 Ἄλλ' οὐχ οὕτω περιφανεία προγόμων, ὡς οἰκείῃ κόσμῳ τῆς ἀρετῆς ἐλαμπρύνετο. Τσοῦτον γὰρ εὐγενεία ψυχῆς τοὺς ἐπὶ ταύτῃ λαμπροὺς παρέδραμεν, ὅσον ὄρα σώματος τοὺς ἐπὶ κάλλει σεμνηνομένους ὑπερέβαλετο· φῶς γὰρ αὐτῷ μαθήματα μὲν παρελαβεῖν ἱκανῆ, συλλέξει δὲ ἤθη καὶ κέρασαι πρὸς τὸ χρηστότερον ἀγαθῆ· τὸ τε τοῦ προσώπου λαὸν ἐπίχαρι, τὴν τῆς ψυχῆς εὐγενεῖαν ὑπεδήλου. Τὸν μὲν οὖν ἐκ παιδῶν εἰς ἕβην χρόνον, πάντων ὁμοῦ τῶν ἠλικῶν ἐκράτει, καὶ τὴν οὐδὲν τῶν ἀληθῶς ἀγαθῶν, ἐφ' ἧ μὴ τῶν ἄλλων πολλῆ τῷ μέσῳ διέφερον· ἀλλὰ ὅλον ἦν ἐξ ἀρχῆς τὸ φυτόν, ὅπως μὲν γένοιτο χαριστάτου, ὅπως δὲ πολὺν τε καὶ ἀγαθὸν τὸν καρπὸν ἐνεργῶι.

3 Εἰς ἀνδρὰς δὲ ἦεν, φύσει μὲν ἰσχυρὸν ἐπεδείκνυτο, ἀνδρίαν δὲ ἦκει τὴν βόμην, πρὸς μάθησιν τε τῶν πολεμικῶν αὐτῶν ἐξεπονεῖ, μετὰ χριστοῦ τοῦ ἡθῶς καὶ τῆς ἡδίστου αὐτῷ ἐπαρθούσης αἰδοῦς τε καὶ κοσμιότητος· αὐτό τε τὸ διαβεβοῦσθαι πρὸς ἅπαντας, γνώμῃν τὸν ἀνδρὰ καὶ βασιλεῖ κατιστά. Λαμπρὰς οὖν καὶ μεγαλογνώμονος οὕτως ἔχοντα φύσει δὲ βασιλεὺς τὸν Δημήτριον ἐνοήσας, ἐπ' ἰσχυρῆ δόξης ἐκ πρώτης εὐδὲς αἰρεῖ, καὶ ἀνδρίαν προβάλλεται τῆς Ἑλλάδος· ὡς καὶ ὑπατικὸν ἅμα περιβαλεῖν ὀρατικῶν. Ὅ δὲ (ἦν γὰρ τὸ θεῶν συνιδεῖν ἱκανώτατος, καὶ τὸ κρείττον προέλεσθαι τῶν ἄλλων ἀξιωματικώτατος) τοῦτον μὲν βραχίον ἐποιεῖτο λόγον, τῶν δὲ πρὸς Σερραπειῶν φερόντων Θεοῦ διαφερόντως εἶχετο. Καὶ διὰ τοῦτο πάντα μὲν ἐπίσης τὰ ἐνταῦθα τερπνὰ διέπνευ, πρὸς ἐν δὲ τοῦτο μόνον εἶχεν ἐρωτικῶς, τὴν εὐσέβειαν· καὶ τὸν ὑπὲρ Χριστοῦ θάνατον ἐδίψα, καὶ τὴν ἐκεῖθεν μακαριότητα.

4 Ἐκάρτηεν

A

4 Ἐκήρυττεν οὖν οὐ φόβῳ τινὶ καὶ ὑποστολῇ, ἀλλὰ καὶ λίαν εὐπαρήσιαστώσ τὸ τοῦ Θεοῦ σωτήριον ἔλεος· καὶ οὐδὲν ἔτι μὴ Χριστὸς αὐτῷ διὰ στόματος ἦν. Τὸν δὲ τῆς ζωῆς ἄρτον, ὃν λόγον εἶναι τῆς ἀληθείας γινώσκουεν, πᾶσι τοῖς πτωχοῖς τὴν εὐσέβειαν φιλοθῆος δίδεμε, παράγων ἀπὸ τῶν θεῶν γραφῶν, καὶ διδάσκων ὅτι τῆς μακαρίας ἐκείνης ἐν τῷ παραδείσῳ διαγωγῆς τῶν ἀνθρώπων ἐκπεσόντα, καὶ δουλοθῆντα τῇ ἀμαρτίᾳ, αὐτὸς ὁ τῷ πατρὶ συνάναρχος λόγος, οὐτε τῆς θεότητος ἐκστάς καὶ σάρκα λαβὼν ἐκ παρθένου, δούλου τε μορφῆν ἐκουσίως ἀναλαβὼν, θεοτέρας ἤξισσε πολιτείας, καὶ τὴν προτέραν ἐλευθερίαν αὐτῷ ἐχαρίσατο. Ταῦτα καὶ ἕτερα διδάσκων τε καὶ διεμνησκῶν αὐτοῖς ἐξηγεῖτο, καὶ οἰνοὶ ἀφορμὰς παρεῖχε καὶ σπέρματα πρὸς τοῦτο καὶ υἱὸς γενέσθαι τε καὶ αληθῆναι Θεοῦ, καὶ τῆς ἐν Χριστῷ κρυπτομένης ἀξιοθῆναι ζωῆς.

5 Ἐντεύθεν πολλοὶ τῆς ἡδίστης ἐκείνης διδασκαλίας τοῦ μάρτυρος ἀπολαύοντες, τοῦ μὲν μικροῦ τῆς ἀπάτης ἀφίσταντο σκότους, τῷ δὲ γλυκεῖ τῆς ἀληθείας φωτὶ προσετίθεντο. Ἄλλ' ἐκείνος πολλὴν ὠδύνην τὴν εἰς Χριστὸν ἔροτα, καὶ ἀπλήστως τῆς τῶν ἀνθρώπων ὀρεγόμενος σωτηρίας, εἰ μὴ πάντα τῆς τοῦ ἐχθροῦ χειρῶν ἐξελεῖσθαι δύνατις γένοιτο, ζημιαν τοῦτο πλείστην ἤγειτο, καὶ οὐδὲν ἄλλως κατορθοῦν ἐνόμιζεν. Ἐγώρει τοίνυν αὐτῷ κατὰ γνώμην τὸ πρᾶγμα, καὶ ἡ φήμη πανταχοῦ τῶν ἀνδρῶν παρέπεμπε κηρύττοντα τὴν Τριάδα, μὴ ἔτι τοῖς ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος τε καὶ Θεσσαλονίκης, ἀλλ' ἤδη καὶ οἱς οὐδὲ λόγος περὶ αὐτοῦ ἀφίκετο πρότερον. Ἐν τούτῳ δὲ ἔντος καὶ τὸ καλὸν ἐκεῖνο τῆς διδασκαλίας νόμα προχέοντος, ἤκουσ' ἄνευ παρ' αὐτὸν, οἱς ἔργον Χριστιανούς ἐρευνᾶν, καὶ τὴν εἰς βασιλεῖα οὐκείων ἑαυτοῖς διὰ τῆς ἐκείνων προσδοσίας περιποιεῖσθαι.

6 Δημίτριος δὲ, ὡς ἤδη φθάσαντες ἐδηλώσαμεν, οὐκ ἐν γωνίαις τὰ Χριστιανῶν μετῴν, οὐδὲ νεκτερινὸς ὢν Χριστοῦ μαθητῆς, μάλλον δὲ τῆς ἀληθείας διδάσκαλος, ἀλλ' ἀνακεκαλυμμένος καὶ φανερός ὁμολογῶν τὴν εὐσέβειαν, συλλαμβάνεται παρ' αὐτῶν· καὶ ὅλα τῷ βασιλεῖ τὰ κατ' αὐτὸν γίνεσθαι, ὅτι τὰ μὲν τῶν Χριστιανῶν προσεδεῶν ἐστὶ, τὰ καὶ τῶν ἡμετέρων φησι θεῶν σαφῆ γέλοσθα καὶ μυκτηρισμῶν τιβόμενος. Μαξιμιανὸν δὲ ἄρα Θεσσαλονικῆ τότε παρ' ἑαυτῇ εἶχε, μέγαν μὲν τὸ ἐπὶ Σαυρομάτας πόλεμῳ καὶ Σκύθαις γενόμενον, πολλῶ δὲ μίζῳ τῇ κατὰ τῶν εὐσεβῶν ὠμότητι γνωρίζομενον. Ἀκούσαντα τοίνυν εὐθὺς τὸν βασιλεῖα πάντα εἶχεν ὁμοῦ, ἐκπλήξῃ, ἀνία, δῖος, ὀργῇ· ἐξεπέπληκτο τῆς ἀκοῆς τὴν καινότητα, ἠνίατο τῇ τοῦ ἀνδρός ζημίᾳ, ἐδεδείκε μὴ καὶ ἀλλοῖς τοιοῦτος ὢν ἐλύση πρὸς θεοσέβειαν, δι' ὀργῆς εἶχεν ὡς τῆς παρ' αὐτοῦ τιμῆς ἀλογίσαντα. Πληρὴν ἀλλὰ πιστεύειν ἀκοῇ τοσοῦτον οὐκ ἔχων, ἅτε μὴ δὲ φέρων ἕως ἀνδρα τοιοῦτον ζημιωθῆναι (καὶ γὰρ ὁ μὴ βουλευταί τις, οὐ δὲ βραδύως πιστεύειν δύναται) ἤθελε καὶ ὀφθαλμοῦς μάρτυρας τοῦ ἀκουσθέντος παραλαβεῖν. Ἄγειν οὖν κελεῖται τὸν ἀνδρα παρ' αὐτῶν.

7 Ὁ δὲ παραστάς οὐκ ἐφρίξε τὸ μέγεθος τῆς ἀρχῆς, οὐ τὰς ἐπιζόμενας ὑπεστάλη κολάσεις, οὐ τὴν ἀγριότητα τοῦ δικάζοντος εἰδείλασεν· ἀλλὰ τὴν ὠμότητα ταύτην ἴδων ἐκείνος τοῦ φανῆναι μάλλον τὸν πρὸς Θεὸν αὐτοῦ πόθον νομίσας, λέων εὐθὺς εἰς ἀγῶνα εἰ-

hic sunt jucunda, ex aequo respuebat: unius autem solius amore tenebatur, pietatis scilicet, mortemque sstiebat pro Christo, et quae ex ea proficiscitur, beatitudinem.

4 Praedicabat ergo non timide, nec cum aliqua dubitatione, sed audacter admodum et libere, nomen Dei salutare; nihil aliud erat ei in ore, nisi Christus. Panem autem vitae, quem cognoscimus esse verbum veritatis, omnibus pietatis egentibus distribuebat religiose, adducens ex divinis Scripturis, et docens quod hominem, qui ex beata illa, quae est in paradiso, conversatione exciderat, et in servitutem peccati erat redactus, ipsum Verbum, quod simul cum Patre est expers principii, cum nec excessisset a Divinitate, et carnem accepisset ex Virgine, et servi formam sponte suscepisset, dignum fecit diviniore vivendi ratione, et ei priorem donavit libertatem. Haec et alia docens et interpretans eis exponebat, et quodammodo eis occasionem praebat et semina ad hoc, ut Dei filii essent et vocarentur, et quae in Christo est absconsa, vitam consequerentur.

5 Hinc multi suavissima fruentes doctrina Martyris, recesserunt quidem a tetris erroris tenebris, accesseruntque ad dulce lumen veritatis. Sed ille quidem magnum in Christum amorem concipiens, et insatiabiliter hominum salutem desiderans, si non posset omnes eripere a manibus inimici, hoc maximum damnium arbitrabatur, nec se putabat aliquid recte facere. Res itaque ei succedebat ex sententia, et eum transmittibat fama in omnes partes, et praedicabat Trinitatem non solum iis, qui erant Thessalonicæ et in Græcia, sed etiam longinquis de ipso audientibus. Cum autem in eo esset, et pulchrum illud doctrinae fluentum profunderet, veniunt ad eum quidam, quorum munus erat scrutari Christianos, et per illorum proditorem sibi acquirere benevolentiam Imperatoris.

6 Itaque Demetrius non in angulis, ut jam ante significavimus, exercens Christianismum, neque nocturnus Christi discipulus, immo vero magister veritatis, et aperte confitens pietatem, ab eis comprehenditur, et defertur ad imperatorem, quod teneret quidem opinionem Christianorum, res autem deorum aperte rideret et subsannaret. Maximianus autem tunc erat Thessalonicæ, qui magnus quidem evaserat ex bello gesto adversus Sarmatas et Scythas, multo autem magis agnoscebatur ex crudelitate, quam exercebat adversus pios. Cum primum ergo hæc audiisset imperator, varie fuit affectus. Stupebat, dolebat, timebat, irascebatur: stupebat propter novitatem ejus, quod audiebat. Dolebat propter viri jacturam. Timebat, ne, cum talis esset, alios traheret ad suam religionem. Irascebatur, quod honoris ei delati nullam duxisset rationem. Sed cum non posset soli credere auditui, ut qui ferre non posset se tanti viri facere jacturam, (nam quod non vult aliquis, nec facile potest credere) voluit etiam oculos assumere testes ejus, quod fuerat auditum. Jubet ergo virum ad se adduci.

7 Is autem, coram constitutus, non extimuit imperii magnitudinem, non est reveritus ea, quae expectabantur, supplicia, non judicis formidavit severitatem: sed hanc crudelitatem ille ratus esse materiam apertius ostendendi suum

A SYMONE
METAPHRASE

Christi fidem

Thessalonicæ
abbique præ-
dicat,
Ea Maximiano arces-
situr.

F

Christumque
libere confes-
sus,

in

A. SYMBO-
NE META-
PHRASE.

in Deum amorem, tamquam leo protinus accessit ad certamen, non molliter aut effeminate aspiciens, neque abjecte aliquid dicens; sed suis potius verbis confirmans ea, quae prius tyrannus de eo audierat; quod esset quidem miles Christi, et ejus solius adorator: quod tantum abesset, ut deos, qui ab eo dicebantur et colebantur, honoraret, ut eos etiam aperte irrideret et abominaretur: quodque tormenta, quae ille minaretur, tunc pati aegre ferret, quando viderit tortores aut clementius aut parcius inferre, quam desideret. Honores autem tui, inquit, o Rex, et bona, quae das iis, qui tibi parent, quomodo eum allegerint, qui tui imperii invidiosam coronam, illud ipsum, inquam, imperium cum opibus et thesauris, aequae ac tenuem pulverem, despicit et habet contemptui? Quod si etiam mortem intuleris, tunc scias te mihi facere, quod est maxime optandum, ut qui ad veram vitam et ad Christum transmittas, quem magis quam ipsam desidero.

in carcerem
jussu Maxi-
miani con-
jicitur.

8 Haec postquam audivit Maximianus, quae ingenti spiritu summaque constantia et maxima libertate dicta fuerant, tunc quidem differt tormentum, callide id potius faciens, quam benigne. Volebat enim ei injicere poenitentiam, et efficere, ut interjectum tempus tam vehementem remitteret constantiam. Et ideo in praesentia jubet, ut publici balnei, quod in propinquo erat, caminorum fornices Demetrium acciperent in custodiam. Maximianus vero in theatrum ingressus, quod eo ipso tempore instruebat, athletas convocans, omnemque congregans populum, et certamina instituens, ipse in sublimi solio consedit.

in quo de in-
stanti sibi
martyrio
latus

9 Martyr autem cum abduceretur in carcerem, simul letabatur et afficiebatur dolore: letabatur quidem, quod martyrium mox esset consecuturus; aegre ferebat autem, quod non videret tortores ad se citius accedere, et non jam ad tormenta et mortem corripere. Tantum enim contendebat Demetrius mori propter Christum, quantum studebat Maximianus eum a melioribus revocare. Cum ergo martyr venisset in carcerem, dicebat: Deus, in adjutorium meum intende, Domine, ad adjuvandum me festina. Quoniam tu es patientia mea, Domine, spes mea a juventute mea. In te confirmatus sum ab utero: a ventre matris meae tu es protector meus. In te laudatio mea semper. Psallam Deo meo, quamdiu fuero. Propterea exultabunt labia mea, cum cantavero tibi, et lingua mea tota die meditabitur justitiam tuam h.

h
visionem illam
angelicam
creatur.

10 Peractis autem precibus, videt scorpionem, per terram proserpentem, qui et aculeum sustulerat, et ejus pedem erat puncturus. Ille autem Cruce munitus, cum eum invocasset, qui dedit suo figmento calcare posse serpentes et scorpiones, illum reddidit mortuum, vel potius eum qui intelligentia percipitur, scorpionem, qui in eo latebat. Statim autem divinus ei apparet Angelus ejus capiti coronam imponit, dicens: Pax tibi, Christi athleta. Esto fortis, et te virum praebere. Sic qui velox est ad consolationem eorum, qui ipsum timent, Dominus, simul atque fuit inclusus in carcere, et in praesentibus placide admodum consolatur athletam, et ad futura implet animi alacritate. Sed Demetrius quidem sic erat in custodia.

ἦν, μαλακὸν οὐδὲν οὐ βλέπων, οὐ λέγων, ἀλλὰ πι-
στούμενος μᾶλλον τοῖς παρ' αὐτοῦ λόγοις τὰ τῆ
τυράνῃ προκινουμένα, ὡς εἶναι μὲν στρατιώτης Χριστοῦ
καὶ αὐτοῦ μόνου προσκυνῆς· τοὺς δὲ παρ' αὐτῶν
λεγόμενος καὶ σεβομένους θεοῦς τοσοῦτον ἀπεχε-
τιμῶν, ὅτι καὶ μυκτηρίζει σαφῶς καὶ βδελύσσεται· ἅς
δὲ καὶ ἀπειλοῦσιν αὐτὸν βασάνους, τότε ἀναβήσεται
πάσγων, ὅταν εἶδῃ τοὺς καλαστὰς ἢ φιλανθρωπῶς αὐτάς,
ἢ ἐλάττους ἐπάγοντας τῆς ἐπιθυμίας. Τιμὰ δὲ, φησὶ,
αἱ παρὰ σοῦ, βασιλεῦ, καὶ ἄπερ δίδως τοῖς πειθόμενοις
σοι ἀγαθὰ, πῶς ἂν εὐέλθῃσι τὸν καὶ αὐτὸν σοι τὸν
ἐπίβουον τῆς ἀρχῆς, αὐτὴν ἐκείνην τὴν βασιλείαν, σὺν
ἅμα πλοῦτοις καὶ θησαυροῖς, ἴσον καὶ λεπτῇ κόνει
περὶ φρουροῦντά τε καὶ ἀτιμᾶζοντά; εἰ δὲ καὶ θανάτου
ἐπαγγέλοις, τί τε μοι τὸ εὐκαίαιστατον ἴσθι ποῖόν καὶ
πρὸς τὴν ἀληθῆ ζῶσιν, καὶ τῆς αὐτῆς πλέον ἐμοὶ ποθοῦ-
μενον παράπεμπον Χριστόν.

8 Τούτων ἐπειδὴ Μαξιμιανὸς ἤκουσε, μετὰ φρονήμα-
τος ἀτρέπτου καὶ γενναίου τοῦ παραστήματος, ἐλευθέρου
τε στήματος εἰρημένου, τὸ παραυτίκα τὴν βασάνου ἀναβάλλει-
ται, σφοδρῶν τι μᾶλλον ποῖων, οὐ φιλανθρωπώτερον.
Ἦθεύετο γὰρ μετάνοιαν αὐτῷ ἐμβαλεῖν καὶ πάρεσιν
τῆς θερμῆς εὐστασεως τὸν μεταξὺ χρόνον, καὶ διὰ
τούτου τότε νῦν ἔχον αὐτοῦ ποῦ τὸν Δημήτριον δημο-
σίου γειτονοῦντος λουτροῦ καμάραι καμίνων εἰς φρουρὰν
ἐλάμβανον. Μαξιμιανὸς δὲ τοῦ θεάτρον ἐπιβῆς, ὃ κατ'
ἐκεῖνο συνεκέρτεται τῆς ὥρας τοῖς παγκρατιαστάς τε συνα-
γαγῶν, τὴν πᾶν ἐκκλησιάζων ἦν, καὶ τὴν ἀγωνίαν
διατιθέμενος, αὐτὸς ἐπὶ μετεώρου τοῦ βήματος προ-
καθήμενος.

9 Ὁ Μάρτυρ δὲ πρὸς τὴν εἰρκτὴν ἀπαγόμενος
ἤθετό τε ὁμοῦ καὶ ἀναρκῶς δίκαιον ἤθετό μὲν, ὅτι
μικρὸν ὄσον, οὐκὰ τοῦ μακρυοῦ ἀξιοθῆσθαι ἐμελλε-
ῖν αὐτὸ δὲ ὅτι μὴ καὶ θάττου ἐπιόντας αὐτῷ τοὺς καλα-
στὰς εἶδετο, καὶ πρὸς βασάνους ἤδη καὶ τὸν θανάτου συ-
νηρπάζετο. Τοσοῦτος γὰρ Δημήτριος τοῦ διὰ Χριστὸν
ἀποθανεῖν ἄγων ἦν, ὅση Μαξιμιανὸς πάλιν τοῦ τὸν ἀν-
δρα εἶλεν διὰ τὸν χρηστέτερον σπουδῆ. Τὴν εἰρκτὴν τοῖ-
νον ὁ Μάρτυρ κατελιπῶς, Ὁ Θεὸς ἔλεγεν, εἰς τὴν
βοήθειαν μου πρόσχες· Κύριε, εἰς τὸ βοηθῆσαι μοι
σπεύσον. Ὅτι σὺ ἡ ὑπομονή μου, Κύριε, ἡ ἐλπίς μου
ἐκ νεότητός μου. Ἐπὶ σὲ ἐπιστηρήθημι ἀπὸ γαστρός· ἐκ
κοιλίας μητρός μου σὺ μοι εἰ σκεπαστής. Ἐν σοὶ ἡ ὑμνη-
σίς μου διαπαντός. Ψαλῶ τῷ Θεῷ μου, ὡς ὑπάρχω. F
Διὰ τοῦτο ἀγαλλιάσεται τὰ χεῖλη μου, ὅταν ψάλλω
σοι, καὶ ἡ γλῶσσά μου ὄλην τὴν ἡμέραν μελετήσαι
τὴν δικαιοσύνην σου.

10 Καὶ τῆς εὐχῆς αὐτῷ τελεσθεῖσης, ὁρᾷ σκορπίον
ἐροπυκακατὰ γῆς, τὸ κέντρον τε ἠρότα, καὶ αὐτοῦ τὸν πόδα
βαλεῖν μέλλουσα. Ὁ δὲ τῷ σταυρῷ σφραγισμένος, καὶ
τὸν ἐπάνω ὄφρα καὶ σκορπίον τῷ εἰκείῳ πλάσματι
δόνα πατεῖν, ἐπικαλεσάμενος, ἐκείνον εὐδῶς, μᾶλλον
δὲ τὸν ἐν αὐτῷ νοητὸν σκορπίον ὑποκρυπτόμενον, ἀπερ-
γάσεται. Καὶ παραχρῆμα θεῖος ἄγγελος ἐπιφανείς,
στέφανον αὐτοῦ τῆ κορυφῇ ἐπιτίθει, προσειπὼν, Εἰ-
ρήνη σοι, ἀθλητὰ τοῦ Χριστοῦ, ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου.
Οὕτως ὁ ταχὺς εἰς παράκλησιν τῶν φοβουμένων αὐτὸν
Κύριος, ἅμα τῆ τῆς εἰρκτῆς κατακλιθεῖ καὶ πρὸς τὸ
παρὸν ἡμέρας ἄγαν παραμυθεται τὸν ἀθλητὴν, καὶ
πρὸς τὸ μέλλον προθυμίας ἐμπιπίλησιν. Ἄλλὰ Δημήτριον
μὲν οὕτως ἡ φρουρὰ εἶχε.

ANNOTATA

ANNOTATA.

a Vide Annotata, Passioni præcedenti ad lit. b subneera.

b Civitatem hanc sibi natalem re etiam vere nactum esse S. Demetrium, indubitatum apparet. Ad Commentarium prævium num. 33.

c Haud majorem, quæ hic de illustri Sancti genere Metaphrastes, quam quæ de eodem anonymus Sancti nostri biographus in proxime præmissa, quam contexit, Passione memoriæ prodit, fidem merentur, uti ex iis, quæ Commentarii prævii num. 31 in medium adduxi, intelliges.

d Verumne sit, quod hic de posito a Sancto in arte militari discenda studio traditur, haud immerito revoces in dubium, uti liquet ex iis, quæ in Commentario prævio num. 35 et seq. disserui.

e Nec, quod hic de proconsuli Græciæ dignitate, ad quam Sanctus a Maximiano imperatore fuerit promotus, asseritur, certius apparet, uti pariter liquet e Commentarii prævii loco, ad lit. præcedentem citato.

f Impigre enimvero Demetrium in prædicanda Christi fide desudasse, verosimillimum, ne amplius quid dicam, apparet. Ad iterum Commentarium prævium num. 37 et tribus seqq.

g Anonymus Sancti nostri biographus, qui Metaphrasti præluvit, bellum hoc, non contra Scythas, sed contra Gothos gestum, scribit, nec propterea tamen hic cum illo pugnare est dicendus, cum Gothi etiam natione Scythæ exstiterint. Ceterum quo bellum illud anno circiter gestum verosimilius fuerit, Commentarii prævii num. 60 exposui.

h Hanc ad Deum orationem, quæ a Sancti Passione proxime antecedenti, ab auctore anonymo, qui Metaphrasti præluvit, conscripta, abest, pro arbitrio suo posterior hic scriptor Demetrio, custodia jam mancipato, verosimillime affinxerit. Ita autem, quod similes sanctis orationes attribuire is solet in omnibus fere horum Actis, quæ stylo suo excoluisse noscitur.

i De angelica isthac, quæ Sancto fuerit oblata, apparitione, miraculique scorpæ, a Demetrio prodigiose necati, quod eam præcesserit, patratione dubitari haud immerito vel idcirco potest, quod tam hæc, quam illa a solo Metaphraste, anonymoque, qui huic præluvit, Sancti nostri biographo memoriæ prodita inveniatur.

CAPUT II.

Lyæus a Nestore occiditur, Maximianus, hinc iratus, Nestorem et Demetrium jubet interfici, hicque et miraculis claret et tamquam Sanctus honoratur.

Μαξιμιανῶ δὲ τὸ τῶν μονομάχων συνεκροσθεῖτο θέατρον, καὶ τ' ἄλλα ὅσα τὰ τοῦ πενταθλοῦ συνεπλήρου θεάματα. Ὁ δὲ ἐκ περιουσίας καθήσαστο, διακριθὲν ἰδίστην τὸν ἀγῶνα ποιούμενος. ἤθετο γάρ, ὡς εἶπεν, αἱμάτων ἀντροπικῶν ὄρων ἔγκυσαι. Ἦν δὲ τις ἀνὴρ βαρβαρος τῶν ἐπιτηδείων Μαξιμιανῶ, πρὸς τὴν χεῖρα γενναῖος, καὶ πρὸς πάλην οὐχ ἥμισυ ἀγαθός, μέγιστός τε τοῦ μετρίου μείζων, καὶ παρὰ τοῦτο σφόδρα κεχαρισμένος αὐτῷ, καὶ λόγου κομιδῆ πολλοῦ ἀξιούμενος. Λυαῖος ὄνομα τῷ ἀνδρὶ, πατρίς Ὀυαυδαλα.

12 Οὗτος τάγε εἰς ῥώμην σώματος πάντων κρατεῖν ἀλαζονεύμενος, ἐπ' ἀριθάντος τότε στάς, ὡς ἐπίδηλος εἶν τῷ θεάτρῳ παντὶ, τὸν βουλούμενον εἰς πάλην προκαλεῖτο. Εἰργαστο δὲ ἄρα τῷ Μαξιμιανῶ κύλιος σασισι διειλημμένος συγκαθίσ ἐφ' ἃ οἱ μονομαχεῖν μέλλοντες εἰσήσαν, καὶ τὸ παγκράτιον ὑπὴρχοντο καὶ τὴν πάλην. Ἐπεὶ τοίνυν τῇ τοῦ σώματος ῥώμῃ πάντων ἐκράτει Λυαῖος, καὶ πᾶς ὅστις εἰς χεῖρας αὐτῷ ἐρχόμενος, χάμα κείμενος εἰδὼς ἑδεάτο, ἢ καὶ θάνατον ἐκ τοῦ παραγρήμα σπασάμενος, τούτου ἤθεσθαι τῷ τυράννῳ παρεῖχεν, ὅς κατέβαλλε τοὺς συμπλεκόμενους, ὅσον οὐ πολλῶ ὕστερον λυτῆ περιβαλεῖν αὐτὸν ἐμελλεν.

13 Ἀνὴρ γάρ τις, ὄνομα Νέστορ, τὴν μὲν ἡλικίαν κομιδῆ νέος, ἄρτι τὸν ἰουλον ἐπαυθούσα φέρων, ἰδεῖν δὲ ἤθετος, καὶ κάλλει διαπρεπέστατος, γνωστός τῷ περιθῆρῳ μάρτυρι Δημητρίῳ τελῶν, ὄρων οὕτω Μαξιμια-
Octobris Tomus IV.

Maximianus autem exhibebat spectaculum gladiatorum et complebantur omnes pentathli ludi a. Ille vero sedebat in sublimi specula, jucundissimum esse statuens versari in spectando certamine. Lætabatur enim, ut videtur, humani sanguinis videns effusionem. Erat autem quidam vir barbarus ex Maximiani necessariis, manu fortis, et validus ad luctam, et magnitudine, quæ modum superabat : et ideo erat ei valde gratus, et habebatur in magna existimatione. Nomen erat ei Lyæus : patria vero erat Wandalus b.

12 Is insolenter jactans se omnes vincere robore corporis, stansque in pulpito, ut toti esset theatro manifestus, ceteros gladiatores provocabat ad certamen. Tunc autem factus fuerat a Maximiano circus, multis comprehensus tabulis, in quem ingressi erant, qui erant singulari certamine certaturi, et pancratium incipiebant ac luctam c. Cum ergo viribus corporis omnes superaret Lyæus, et quicumque manus cum eo conserebat, statim cerneretur humi prostratus, aut etiam mortem inde statim oppetens, tantam tyranno adferebat voluptatem quod prosterne- ret eos, qui cum ipso congregiebantur, quanta eum haud multo post oppressura erat tristitia.

13 Quidam enim nomine Nestor, ætate quidem valde juvenis, ut qui modo natam haberet lanuginem, adpectu autem jucundissimus, et forma prestantissimus, qui erat notus in-

Lyæus gladiatur, qui Maximiano,

b quod omnes pugnandi peritia superaret, erat dilectus,

a Nestore juvenis Christiano, cum S. Demetrio